

Innhold

Forord	7
1 Innledning	13
2 Språk og tolkning	15
2.1 Innledning	15
2.2 Noen grunnleggende størrelser og sondringer i språkteorien	15
2.2.1 Innledende om semantikk, syntaks og pragmatikk	15
2.2.2 Språklige uttrykk, begreper og referanse – tegn trekanten	16
2.2.3 Sondringen mellom normative og deskriptive intensjoner	19
2.2.4 Analytiske og syntetiske intensjoner	21
2.2.5 Om begrepet ‘sannhet’	21
2.2.5.1 Innledning	21
2.2.5.2 Korrespondanseteorien for sannhet – en ontologisk sannhetsteori	23
2.2.5.3 Koherensteorien for sannhet	27
2.2.5.4 Konsensusteorien for sannhet	28
2.2.5.5 Den performative sannhetsteori	29
2.2.5.6 Oppsummering: sannhetsteorier og juss	30
2.3 Nærmere om tolkning, herunder presiserende og korrigerende tolkning	31
2.4 Årsaker til tolkningsproblemer	38
2.4.1 Semantisk vaghet	38
2.4.2 Flertydighet	39
2.4.2.1 Innledning	39
2.4.2.2 Semantisk flertydighet	39
2.4.2.3 Syntaktisk flertydighet	40
2.4.2.4 Pragmatisk flertydighet og ulike uttrykksmodi – talehandlingsteori	41

2.4.3	Særlig om motstrid mellom elementer i slutningsgrunnlaget	43
2.4.4	Om taushet og «lakuner»	44
2.5	Om «den språklige vending» i filosofi og språkteori ...	45
3	Definisjoner	49
3.1	Definisjoners betydning for språkbruk og juss	49
3.2	Normative og deskriptive definisjoner	52
3.3	Tre størrelser: termer i rettskildefaktorer, rettslige begreper og begreper om rettsregler	54
3.4	Intensjonaldefinisjoner, ekstensjonaldefinisjoner og kombinasjoner	57
3.5	Vesensdefinisjoner/realdefinisjoner	60
3.6	Definisjoner gjennom kategori og tilleggskrav	60
3.7	Familielikhetsbegreper	62
3.8	Andre aspekter ved definisjoner og definisjonsmåter. . .	63
3.8.1	Innledning	63
3.8.2	Overtalelsesdefinisjoner	63
3.8.3	Ostensive definisjoner	65
3.8.4	Genetiske og operasjonelle definisjoner	65
3.9	Om formulering av definisjoner	66
3.9.1	Innledning	66
3.9.2	Navngivingen – formulering av definiendum. . .	67
3.9.3	Struktureringen – formulering av definiens . . .	69
3.9.3.1	Innledning	69
3.9.3.2	Definiens bør gi definiendum et passende omfang – de materielle krav til definiens	69
3.9.3.3	Formelle krav til definisjonen; presiserbarhet, operasjonaliser- barhet, ikke sirkularitet	71
4	Setningslogikk og slutningsformer	73
4.1	Innledning	73
4.2	Setningslogikk	74
4.3	Om normative størrelser som premisser i et setningslogisk resonnement	79
4.4	Forholdet mellom årsakssammenheng og logiske sannhetsfunksjoner	81

4.5	Slutningsformene: deduksjon, induksjon og abduksjon	84
5	Argumentasjonsteori	87
5.1	Innledning	87
5.2	Om overveielser og begrunnelser samt årsaker og grunner	88
5.3	Standpunktargumenters holdbarhet og relevans	90
5.4	Deskriptiv og normativ argumentasjon	92
5.4.1	Innledende bemerkning om sontringen	92
5.4.2	Nærmere om deskriptiv argumentasjon	93
5.4.3	Nærmere om normativ argumentasjon	93
5.5	Nærmere om samspillet mellom standpunktargu- menter, holdbarhetsargumenter og relevansargumenter	95
5.5.1	Innledning	95
5.5.2	Presentasjon av et saksforhold	97
5.5.3	Systematisering av argumentene i argumentoversikter	98
5.5.4	Nærmere om slutning fra argument til standpunkt	101
6	Særlig om saklighet og retorikk	103
6.1	Innledning	103
6.2	Noen sentrale størrelser og sontringer i klassisk retorikk	105
6.3	Etos i retten	107
6.4	Toposlæren – læren om argumentasjonsmønstre	109
6.5	Nærmere om feilslutninger og usakligheter	114
6.6	En avsluttende bemerkning om rettsretorikken som alternativ til tradisjonell metodelære	115
	Litteraturregister	117
	Stikkordregister	119